

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 245. — ŠTEV. 245.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 19, 1925. — PONDELJEK, 19. OKTOBRA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

OBJESTNOST LAŠKIH FAŠISTOV

Fašisti so napadli francoskega žurnalista, ki je opisal v svojem listu obisk Mussolinija v Locarnu. — Poročevalec lista "Oeuvre" je bil napaden v trafikih. — Splošno omalovaževanje Mussolinija.

LOCARNO, Švica, 19. oktobra. — Henry Barde, posebni poročevalec glasila francoske vladne stranke, je bil včeraj popoldne napaden. V neki tukajšnji trafikah so ga obdali štirje slabo oblečeni moški. Istočasno se mu je približal neki dobro oblečen mlad Mussolinijev spremljevalec ter ga vprašal, če se piše Barde. Ko je poročevalec potrdil, ga je Italijan udaril po obrazu, nakar so skočili vmes omenjeni štirje banditi.

Takoj po tem dogodku se je oglašil italijanski konzul pri francoski delegaciji ter obžaloval, da se je to zgodilo. Rekel je, da je napadalec zastopnik italijanske državne železnice v Curihi in da ni v nobenem stiku z laško delegacijo. Italijanom v Locarno pa so medtem pojasnile oblasti, da ne bodo trpele v Švici nobenih fašistovskih metod ter takoj odredile aretacijo in izgon napadalcev.

Ta dogodek je bil višek skrajno vznemirjenega razpoloženja, ki je prevladovalo v Locarno že štirinajst dni.

Takoj v začetku so morali vsi delegatje obljubiti, da bodo strogo molčali glede vseh podrobnosti konference ter temeljnega dela, ki je bilo pripravljeno v Londonu.

Italijanski žurnalisti pa so bili tako dobro informirani glede konferenc in pogajanj, da se je Briand večkrat pritožil na konferenci.

Pred par dnevi se je izvedelo, da ima neki italijanski žurnalist vse podrobnosti v svojih rokah in da jih pošilja svojemu listu v Italijo.

Zastopnik Italije Scialoja je moral takoj storiti potrebne korake, da prepreči objavljanje dokumentov, kajti tako objavljanje bi brez dvoma takoj končalo konferenco.

Predvčerajšnjim pa se je izvedelo še o drugih junaških činih laških žurnalistov, ki so napeli vse sile, da prerečijo uspešni izid konference. Ogorčenje med delegati različnih narodov, ki so si prizadevali skleniti dogovor z Nemčijo, je bilo vsled tega skrajno veliko.

Mussolinija so splošno ignorirali ali pa ravnali z njim tako hladno, da je moral biti užaljen, tudi če bi ne hotel.

LOCARNO, Švica, 19. oktobra. — Bojkot, ki so ga vrzeli žurnalisti proti Mussoliniju, je bil skrajno dramatičen. Več kot sto žurnalistov se je zbralo v dvorani Grand hotela, dočim se je mudil Mussolini v prvem nadstropju.

Diktator je bil brez dvoma obveščen o nameravem bojkotu. Ko se je prikazal na stopnicah, je bil blede in nervozen kljub svojim teatralnim motirnam. Sredi smrtnega molka je začel korakati kot napihnen puran v sprejemno dvorano. Sledila mu je množica fašistov ter zastopnikov nazadnjaških listov. Pred vratmi se je sestal z dvema poročevalcema, katera je poznal, in razvil se je naslednji pogovor:

— Ali je komunizem še vedno močan pri vas? je vprašal Mussolini.

— Tega ne morem reči, — je odvrnil poročevalec.

— Zakaj ne?

— Ker nisem komunist.

— Potem sem se zmotil, — je odvrnil Mussolini.

— Da, zmotili ste se, kajti vi se pogosto zmotite, signor Mussolini.

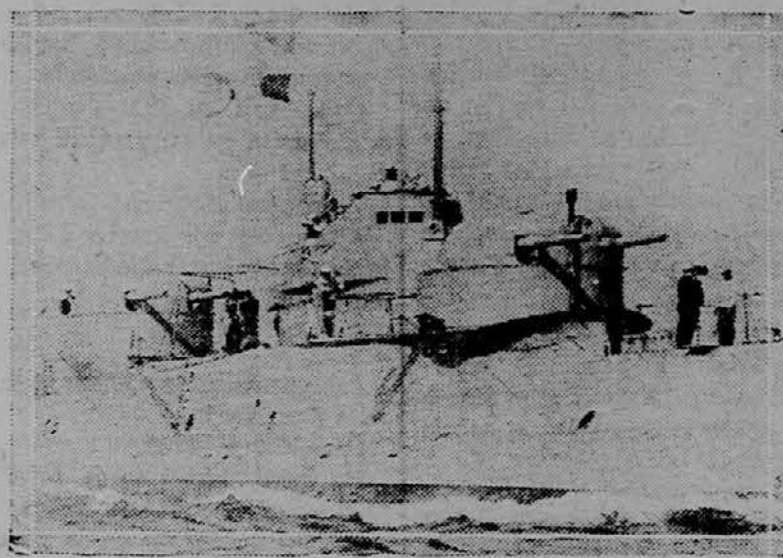
Mussolini se je obrnil ter hitro odšel iz dvorane. To je bil prvi javni bojkot, organiziran v protest proti kriminalnemu diktatorstvu Mussolinija in zatiranju laškega časopisja.

Boj Canade proti tihotapcem.

MONTREAL, Canada, 15. okt. — Tekom zadnjih dveh mesecev je

vzela vlada v svoj oslužbo dvesto mož tajne službe, kojih naloga je boriti se proti tihotapstvu ob mednarodni meji. Ti možje so prideleni delu v vseh provinciah ob mednarodni meji.

NAJVEČJI ANGLEŠKI SUBMARIN

Slika nam predstavlja največji angleški submarin, ki je dolg 350 čevljev. Opremljen z najmodernejšimi topovi ter je skoro dvakrat hitrejši kot so ostali angleški submarini.

Značilni sklepi franc. radikalcev.

Francoski radikalci in socialisti so sprejeli predlog za uveljavljanje davka na kapital. — Prejšnji min. predsednik je izjavil, da se je treba poslužiti tega davka le kot zadnjega sredstva.

NICA, Francija, 18. oktobra. V finančnem komiteju tukaj zborujočega radikalno-socialističnega kongresa je bila uveljavljena medla zveza med finančnim ministrom Caillauxom in prejšnjim min. predsednikom Herriotom. Finančni komitej ne bo izvedel nobenega neposrednega pritiska na vlado, koje naloga je uravnati proračun za prihodnje leto, zadostiti zahtevam francoske zakladnice ter ustvariti sklad za amortiziranje dolga.

Resolucija, katere je predložil kongres, vsebuje tri bistvene principe. Prvi določa, naj ima direktno obdajanje prednost pred indirektnim, ker teži indirektni davki bolj težko konsumente. Drugi princip ugotavlja, da mora biti obdajanje progresivno, soglasno z dohodki; tretji pa hoče uveljaviti posebne prispevke iz bogastev in kapitala v splošnem.

Strašna eksplozija na parniku.

Na parniku Comanche se je završila eksplozija, ki je zahtevala deset žrtev. — Parnik je pričel goreti na poti proti New Yorku.

MAYPORT, Fla., 18. oktobra. Parnik "Comanche", last Clyde Erte, je pričel goreti šest milj vstran od tukajšnjega pristanišča. Na njem je nastala eksplozija. To poročilo je dospelo v tukajšnje pristanišče.

Neki petrolejski parnik je prihitel goreči ladji na pomoč ter jo privlekel semkaj. Ko so se potniki s posadko vred izkrali, se je izkazalo, da manjka sedem moških in tri ženske. Ti so se najbrž smrtno ponesrečili. Med preživelimi je dosti težko poškodovanih. Parnik je popolnoma uničen.

Nebroj ljudi je opazovalo z brega gorečo ladjo, in razburjenje je postajalo vedno večje, ker se je izprva glasilo, da bodo vsi na krovu zgoreli. Močno ranjen in obžgan je tudi kapitan.

Požar je izbruhnil v sprednjem delu ter se hitro razširil, čeprav so začeli mornarji takoj gasiti.

Nameravan polet iz Berlina v Tokio.

Nemci nameravajo vprizoriti polet iz Berlina v Tokio. — Razmišljajo o uvedbi redne zračne zveze z Daljnim Istokom.

BERLIN, Nemčija, 18. oktobra. Če bodo izvršeni sedanji načrti, bodo vprizorili nemški letalec tekom prihodnjega leta polet na Japonsko, da vrnejo obisk dveh ponskih letalcev, ki sta obiskala na poletu iz Tokia v London tudi Berlin. Nemška zrakoplovna družba Aerolloyd bo pripravila vse potrebno za ta polet. Razdalja znaša približno šest tisoč dvesto milj. Letalec se bodo ustavili na nekako dvajsetih mestih.

Nemški letalec bodo v glavnem sledili črti zapadnega poleta: Japonev in sicer ob transsibirski železnici. Rusko in japonske oblasti so že dale potrebno dovoljenje za ta polet. Od tega poleta bo odvisno ustanovljenje stalnega in rednega zračnega prometa med Nemčijo in Daljnim Istokom in sicer preko Moskve in Pekinga. Tudi angleškim diplomatom bi bilo mogoče po tej črti priti na Daljni Istok v naravnost neverjetno kratkem času. Polet iz Londona v Peking ni trajal komaj pet dni.

Pes preprečil rešitev gospodarja.

STRASSBURG, Alzacija, 13. oktobra. — Izvanredna zvestoba psa do svojega gospodarja je imela včeraj zvečer za posledico smrt učitelja Joerga. Ko je šel preko železniških tračnic v bližini Bernbacha, ga je zadela vlak ter vrgl ob neki plot.

Težko ranjenega so hoteli takoj spraviti na varno ter mu pomagati, a ps je stal na straži pri svojem gospodarju ter ni pustil v bližino železniških uslužbenecov ter nekega zdravnika. Ko so končno zvalili psa proč z neko zvižajo, je bilo že prepozno, kajti Joerg je bil radi velike izgube krvi tako izčrpan da je umrl na poti v bolnico.

Turški diplomatje nosijo cilindre.

ANGORA, Turčija, 16. oktobra. Evropsko pokrivalo je začelo po vsej Turčiji izpodrivati fez. Kakor hitro je začel Mustafa Kemal paša nositi cilindar, so sledili njegovemu vzgledu vsi ostali člani kabineta.

Ob prihodnjem otvorjenju parlamenta, bodo imeli tudi vsi poslanci evropske klobuke.

Obraznava proti morilcu Daley-u.

Zaključenje procesa se bliža koncu, ker ni moglo zagovorništvu navesti nobene priče, ki bi zanikala, da je osumljeni ubil dva človeka v policijski kavi. — Straže preiskujejo vse, ki stopijo v sodišče.

Frank Daley, bandit iz Harlem, proti kateremu se vsi v White Plains obraznava radi umora po prvem redu na temelju obdolžbe, da je ustrelil motornarja R. Nicholsona in inšpektorja Jakob Schumachera, tekem roparskega napada na policijsko karo, bo kmalo izvedel, če bo moral sedeti na električni stol. Slučaj bo izročen poroti po zaključnih resumejih zagovornikov ter sodnika Tompkinsa. Obramba ni mogla predstaviti niti ene priče.

Stenografični rekord priznanja Daley-a v policijskem glavnem stanu v New Yorku je bil prečitani ter vključen v zapisnik. V tem ugotovili je Daley priznal, da je ustrelil Schumachera, ki je nosil vrčico z denarjem, ker ni hotel dvigniti rok in Nicholsona, ker ni hotel ustaviti kare.

Sodna dvorana je bila obdana od oboroženih stražnikov, kojih naloga je bila preprečiti vsako vznemirjenje. Vsakdo, ki je bil puščen v dvorano, je bil preiskan.

Edna Baltimore, črna žena Dopey John Marina, ki je bil obtožen umora po izvršenem banditskem napadu, je podala izjavo, katero bodo pozneje uporabili proti njenemu možu. Rekla je, da je bil avtomobil, katerega so se poslužili banditi, njena last in da ga je vzel njen mož v noči, ko je bil izvršen roparski napad.

Policeist Ryan iz Mount Vernona je povedal, da je našel v razbitem avtomobilu po završenem umoru bel sweater, ki je bil last Daley-a. Policijski načelnik pa je pokazal pištolo, katere se je Daley baje poslužil pri dvojnem umoru.

Mrs. Bessie Berliner je povedala porotnikom, da sta prišla Daley in Marino k njej po izvršenem napadu in da je šla ona na dom Daley-a po njegovo obleko. Nadaljna priča, Mrs. Flanagan z zapadne 128. ceste je izpovedala, da ji je Daley priznal, da je ustrelil nekega možkega v Mount Vernonu, "ker nam ni preostajalo ničesar drugega".

Policijski kapitan v Mount Vernon, Michael Silverstein, je opisal aretacijo Daley-a v Westport, Conn., kjer so ga našli v postelji v neki farmerski hiši, kadečega cigarete, ko so vdrli vrata.

Frederick Weks, ki je bil imenovan zagovornikom, ni predložil nikakega pričevanja ter ni zanikal, da se je udeležil Daley zločina. Domneva se, da upa Daley na pravorek umora po drugem redu, ker je najbolj miren človek v vsej sodni dvorani.

Zadnja poročila javljajo, da ga je porota spoznala krivim ter da ga je sodnik obsodil na smrt.

Proti monarhističnim mahinacijam.

BERLIN, Nemčija, 18. oktobra. Nekako sedem tisoč članov organizacije "Državga prapora" je priredilo včeraj pred opero protestno zborovanje proti monarhističnemu govoru generala von Arnima ob priliki razkritja nekega vojaškega spomenika. Govorniki so napadli oblasti, ker ne stopijo proti generalu. Slednji je v svojem govoru večkrat omenil takozvano protirepublikansko justico.

ZDRUŽENA EVROPA NAPRAM ZDRUŽENIM DRŽAVAM

Po zaključeni konferenci v Locarnu vse kaže, da se bo Evropa združila ter nastopila enotno proti premoči Zdr. držav. — Vodilni državniki preokujejo, da bo sklenjena med evropskimi državami ekonomska vez. — Bodoči trgovinski in carinski dogovori med evropskimi silami bodo najbrž delali Washingtonu precej preglavic.

LOCARNO, Švica, 18. oktobra. — Tako važen dogodek kot je bila konferenca, ki se je završila v tukajšnjem kraju, ne bo mogel ostati brez očinka na Združene države. Ko bo dogovor, sklenjen v Locarnu, proizvedel pričakovane učinke, bo postala Evropa združena kot ni bila še nikdar prej v moderni zgodovini.

V takem slučaju bi imele Združene države posla z združeno Evropo, ne pa s celo serijo evropskih dežel, ki so si neprestano in iz navade v laseh.

V glavah evropskih državnikov se vedno bolj utrjuje prepričanje, da je črpala Amerika iz nesreč, ki so zadele Evropo, velikanske dobičke.

S pomočjo teh evropskih katastrof je zavzela Amerika tako vsenadvladujoče finančno stališče, da je postala naravnost neobhodna potreba, da se Evropa organizira in združi, ker bo mogla le na ta način uspešno tekmovati z Ameriko.

Cilj gibanja, kojega pričetek je opoziti že sedaj, je postaviti združeno Evropo proti Ameriki.

Ta ideja je obvladala evropske diplomate, ki so pred par tedni sklenili sklicati splošno evropsko ekonomsko konferenco. Ista ideja pa je v političnem oziru navdajala državnike, ki so se zbrali v Locarnu.

Zaeno s tem je treba pomisliti, da je ameriška politika napram Ligi narodov razcepila svet na dva dela. Na eni strani so Združene države, na drugi je pa ostali svet.

Ta tendenca bo še izvanredno ojačena z vstopom Nemčije v Ligo narodov ter z izvedenjem dogovora, sklenjenega v Locarnu.

Brezobzirno kolektiranje dolgov je seveda dosti prispevalo k sedanjemu združevanju Evrope. Državniki, ki vidijo v Evropi ekonomsko celoto, so innerja, da bo postala Evropa tembolj burna, čimveč bo plačevala Ameriki. Čeprav so se zadnja pogajanja glede francoskega dolga izjalovila, prevladuje tukaj splošno prepričanje, da bodo končno sklenjene ureditve vseh evropskih dolgov v Ameriki.

S svojo politiko strogega iztirjevanja so pa Zdr. države nehotе pripomogle k harmoniziranju raznih evropskih narodov za dolgo dobo 62 let.

Jasno je, da bo moralo to imeti velik političen učinek. Povsem naravna posledica bo, da se bo Amerika odtujila Evropi ali pa obratno.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.10 500 lir \$21.75

300 lir \$13.35 1000 lir \$42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarijev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati matančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Draft Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Louis Benedik, treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto celja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za nizozemstva za celo leto	\$7.00
Za četrto leto	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" iskajo vsaki dan izvesti nedel in praznikov.

Čopici bres podpisani in osebosti se ne priobčujajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnika, prosimo, da se nam tudi prejne bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

UDAREC PO VODI

Ze davno napovedana križarska vojna angleške konservativne ali nazadnjaške vlade, ki je sedaj na krmlu ter združuje v svojem okrilju vse, ki hočejo ohraniti Anglijo v istem duhu kot je prevladoval v časih kraljice Viktorije in še porej, — proti komunistom se je pričela z aretacijo šestih komunističnih voditeljev. Poleg Alberta Inkpin, tajnika komunistične stranke so aretirali tudi dva urednika komunističnega tiskila, The Workers' Weekly, tajnika Young Workers League, nadalje nekoga znanega agitatorja ter končno Harry Pollitta, tajnika strokovnega manjšinskega gibanja. Povsem mirno lahko domnevamo, da se smatra Pollitta za najbolj nevarnega med angleškimi komunisti, ker se mu je posrečilo ustvariti gibanje, ki si je pridobilo v strokovnih krogih izdatno oporo.

Nominalna obtožba se glasi, da so sklenili zaroto, da pozivajo na punt in vstajo. To pa je seveda le preteza. Dejanski gre pri tem za poskus, da se uniči v Angliji komunistično gibanje, katero se smatra odgovorno za obrat angleških strokovnih unijskih levic, kot je bil razviden na strokovno unijskem kongresu v Scarborough. Vnaprej je jasno, da ne bo imela vlada v teh svojih prizadevanjih nobenega uspeha in da ga ne more imeti. Meščani lahko navdušeno pozdravljajo bedasto-smešno akcijo vladnih petelinov, katerim načeljuje minister za notranje zadeve, Hicks, a delavci bodo odgovorili nato z močnejšimi simpatijami do komunistov ter slednje tudi bolj odlično podpirali.

Razvrednena pa ne bo mogla dobiti konservativcem sodišča, ki bi spoznalo artirane v resnici krivim obdolžitev, dvignjenih proti njim. Vred tega mora izgledati kampanja še v večji meri kot na videz udarec po vodi. Anglija ima namreč še vedno demokratične pravice. V Angliji velja še vedno nekak pravica prostega govora in prostega zborovanja. V Angliji niso takozvane temeljne pravice le brezpomene fraze kot opazimo to pogosto tukaj v Združenih državah. Vred tega bo pripadla simpatija najširših krogov komunistom, do čim bo poskusa vlada predmet posmehovanja.

Navidezno tako mirna in flegmatična Anglija je dejanski skrajno temperamentna. Vred tega tudi ni popolnoma izključeno, da se bo vlada Baldwin izpodtaknila nad to slamico zasledovanja komunistov. Ne stoji namreč več tako trdno kot je stala ob času, ko je prevzela polnomoč in še dosti manj je enotna v svojih lastnih vrstah. V slučaju, da bi padla, bi prišla na vrsto zopet delavska stranka, ker so liberalni dosti preslabi ter nimajo razven — politično bankrotne — Lloyd George-a niti enega moža, katerega bi lahko postavili na čelo stranke.

Če pa bo prišlo do novih volitev, se bo moral MacDonald že drugič lotiti festave vlade. Kot je pokazali zborovanje stranke v Liverpoolu, pa ne bo ustvaril svoje druge vlade nič manj reformistično ter je prilagodil interesom malega meščanstva kot svojo prvo. Našel pa bo gospodarski položaj, ki je neizmerno bolj neugoden kot pa je bil tokom njegove prve vlade ter organizirano delavstvo, ki je dosti bolj razredno zavedno ter bolj na jasnem gleda svojih kmetičnih ciljev kot pa je bilo ono delavstvo, s katerim je hotel računati tokom svoje rve vlade leta 1924.

Naloga MacDonalda bi bila vred tega še neizmerno težja kot pa je bila tokom njegovega prvega termina, ker bi nastopilo proti njemu in njegovi vladi takoj celokupno meščanstvo in ker bi ga mogla spretna straža delavskega gibanja podpirati s polovičnim sremom.

Vspričo teh okoliščin je jasno, da se ni treba angleškim komunistom dosti bati zasledovanj, s katerimi jih je začasno počastila sedanja konservativna vlada.

Razne vesti.

Volilna reforma v sovjetski Rusiji.

Iz Moskve poročajo, da izdeluje vsesrbska osrednja volilna komisija načrt novega volilnega zakona, ki bo predložen na prihodnjem zborovanju vsesrbskega izvrševalnega odbora. Volitve se bodo vršile na javnih zborovanjih, katerim bo moralo prisostvovati najmanj 35 odst. volilcev. Vsi prisotni volilci se bodo morali vpisati v posebno listo.

Poljsko stališče v varnostnem vprašanju.

Uradna poljska telefonska agencija poroča, da Poljska ne bo ponudila Nemčiji pobenege predloga o kakikoli razsodiščnem paktu in sicer pridvsem zato ne, ker to poljski ministri po-

novno izjavil, da je pripravljen pričeti z Nemčijo tozadevna pogajanja. "Kurier Polski" piše, da smatra Poljska skupno z avstrijskimi ruski pakt in vzhodne razsodiščne pogodbe za skupno stvar in da zato Poljska ne more slediti zgledu Glaslovaške.

Sovjetska reforma družinskega prava.

Kakor poročajo "Izvestija", je sklenil svet ljudskih komisarijev predložiti vsesrbskemu osrednjemu izvrševalnemu odboru nove zakonske sklopi "o zakonskem in družinskem pravu. Po novem zakonu bodo popolnoma enakopravne vse registrirane in neregistrirane poroke. Pri razporoki bodo padle vse ovire iz formalitete.

Zanimiv zgodovinski spomin.

Beograjski mesečnik "Srpski Književni Glasnik" objavlja že dalje časa zapiske Jovana Jovanovića o sarajevskem atentatu in njegovih odmevih na Dunaju. — Zapiski so silno zanimivi. Jovan Jovanović je bil leta 1914 poslanik srbske vlade na Dunaju ter je vestno beležil vse pojave in ev. sedaj se je našla prilika, da njegove spomine lahko čita vsa javnost.

Frane Ferdinand in njegovo žena Zofija so pripeljali preko Trsta na Dunaj. Cesar Frane Jožef je privlekel na dan neki starodorni ceremonijal, glasom katerega se pokojni mož in žena nista smela blagosloviti skupaj. Razlika med plemcem in plebejko ni smela izginiti niti po prestolonaslednikovi smrti. Jovan Jovanović opisuje blagoslov nadvojvode krste takole:

V kapeli, kamor se dospe skozi mračne in važne hodnike, so se na levi strani stiskali diplomati, vsi v uniformah in z odlikovanji na prsih. Med njimi je bil tudi srbski poslanik, toda osamljen: tovariši so se mu umikali s pota, da ne bi prišli z njim v nepotrebno bližino. Bili so med njimi tudi taki, ki so poslanika pozdravili, a storili so to hitro, ker se jim je mudilo ter je bilo neprijetno ostati dalj časa v razgovoru z zastopnikom beograjske vlade. Okoli plave konjeniške uniforme srbskega častnika je zeval velik prazen krog.

Za prestolonaslednikovo krsto sta korakala v črni magnatski obleki grof Tisza in Berchtold, ministri, predsedništvo delegacij, ogrska in hrvaška zbornica. Poleg častnikov so bili navzoči tudi duhovniki, katere je vodil dumajski knezožof. Vsi so imeli sklonjene glave, izvzemši teh duhovnikov, ki so z jezimi pogledi sipali strele na srbskega poslanika. Iz njihovih oči je gledal globok srd, knezožofu se je risala na čelu med obrvmi brazda v obliki klina. Ko so dostojanstveniki zavzeli svoja mesta, je postalo v kapeli tiho. Potem so se odprla vrata na koru. Vstopil je cesar s svojim spremstvom. V levi loži poleg njega sta zavzela mesto novi prestolonaslednik Karel in njegova žena Zita. Bila je vsa v črnem, gost pajčolan ji je padal čez obraz. Ko so vsi trije poklekli, se je začela masa. Tišina v božjem hramu je prekinjal samo debel glas razjarjenega svečenika in živketanje kadilnice. Cesar Fran Josip je izgledal sveže, odkimalav z glavo, prestolonaslednik Karel je bil zelo naraven. Ni mu bilo mogoče spaziti lica, ki je bilo vedno vedro in kazalo dobro voljo.

Otroci Frane Ferdinanda in nadvojvodinje Zofije Hohenberške se niso smeli udeležiti pogrebne svečanosti. Avstrijski dvorni ceremonijal je njihovo navzočnost prepovedal. Dovoljeno jim je bilo samo poslati evetje na očetovo krsto. Maša je bila zelo kratka; ko je bila pri kraju, se je ustavil v mračnem in vlažnem hodniku grof Scapinelli, papeški nuncij na Dunaju, poiskal je srbskega poslanika, mu stisnil roko ter izustil nastopne dvoumne besede: — Grof Scapinelli je bil katoličan, toda Italijan. —

Zvečer je imelo spremstvo kreniti v Arstetten ob Donavi. Okoli srbskega poslanstva in pred njim v Wiednu na Dunaju so začele velike demonstracije. Podžgana drhal, ki ni umela mednarodnih šeg in običajev, je divje kričala in rohnela ter zahtevala od srbskega poslanika, da mora sneti zastavo, katero je izvesilo poslanstvo na pol droga v znak žalovanja. Drhali je nekdo znil, da pomeni to izzivanje in podivjana množica je začela poslopje poslanstva obmetavati s kamenjem. Takrat se je pokazala dunajska policija prvič v nekorektni luči. Odpravila je ljudi na tak način, da se je drhal še lažje približevala poslanstvu. — Šef policije je celo zahteval od poslanika, da takoj odstrani zastavo in je pripomnil, da v nasprotnem slučaju ne prevzame nobene odgovornosti za posledice, ki bi utegnile nastati. A kljub temu pozivu je ostala srbska zastava iz-

vešana na poldrogu tako dolgo, da je šel sprevid trupel Frane Ferdinanda in Zofije Hohenberške mimo na artstetensko pokopališče.

Ko je zvečer krenilo spremstvo iz Hofburga za sprevidom, se mu ni smel pridružiti nihče izvzemši tih, katerim je bilo dovoljeno na najvišjem mestu. Vlak z estanki nadvojvode in nadvojvodinje je despal na postajo v Pechlarnu ponoči. Ko se je sprevid formalno hotel nadaljevati pot, je nastala strasna burja z nevihto. — Treskalo je kakor na sočni dan in pogrebi so se morali vrniti ter počakati, da je nevihta odnehala. Šele pozneje je bilo mogoče nadaljevati sprevid.

Profesor Ortner, član dunajske medicinske fakultete, je izjavil povodom sarajevskega atentata, da je v zgodovini zdravilstva zabeleženih malo takih slučajev, da bi morilec pogodil žrtev naravnost v žilo dovolnice na vratu. Tudi njegovi stanovski tovariši so izrazili isto mnenje. Raditega se je začelo govoriti, da Frane Ferdinand ni pogodil morilecva roka temveč usoda. Njegov umor so tolmáčili kot maščevanje za zločine habsburške vladarske rodovine. Od časa Rudolfa I. Habsburškega pa do Frane Jožefa je ta vladarska hiša zagrešila toliko kri- vičnih dejanj, da je morala od ne- kod priti kazen. Tako je začel razlagati prepričanje, da je Frane Ferdinand plačal s svojim življenjem krivična dejanja svojih prednikov. Sarajevski nadškof Stadler je dejal drugi dan po a- tentatu: — Ta zločin je posledica zgodovinskega razvoja in bi se pri- petil prej ali slej. Frane Ferdi- nand se mu ne bi mogel umakniti tudi če bi imel peroti. —

Pred Vidovim dnem 1914 je do- živel Frane Jožef strašen dan. V Fischamedu poleg Dunaja so tek- movali zrakoplovi. Zgodilo se je, da par nesreč, pri katerih je prišlo kakih petdeset ljudi deloma ol- svoje življenje, deloma ob zdrav- je. Ko je cesar dajnal za te ne- zgođe, je vzdihnil: — To se ne bo izteklo srečno in dobro! —

Spovednik prestolonaslednika Frane Ferdinanda je pisal po atentatu: — Frane Ferdinand mi je govoril: Cesarska krona — to je trnjeve vene. — Zame je že vli- ta krogla, ki mi pihtne življenje. Pred odhodom v Sarajevo je bi- nadvojvoda zelo potih. Nagovar- jal je svojo ženo, naj ostane doma. Ločitev od otrok mu je bila tež- ka kot nikoli poprej. Po odhodu iz Belvedera se je zatopil v mol- tev in je tako dolgo molil, da je vlak, kateri je čakal nanj, imel veliko zamudo. Nekateri so že mi- slili, da se je nadvojvoda premi- silil in da bo preklical svoje po- tovanje na jug.

Madžarski škof Josef Lany iz Velikega Varazdina, nekdanj spov- vednik Frane Ferdinanda pripo- veduje, da je imel v noči pred sa- rajevskim atentatom čuden sen. Videl se je v Budimpešti, kjer je odprl došla pisma. Med pošto je bilo tudi pismo iz pisarne nadvoj- vode Frane Ferdinanda. Bilo je črno obrobjeno ter zapечатeno s črnim voskom. V pismu mu je nadvojvoda opisal poskušeni in iz- vršeni atentat. Opis se natančno ujema z resničnostjo. Pismu je bi- la priložena razglednica, na ka- teri je bila naslikana scena ob u- moru.

O potrebi izobrazbe pri kmetijskih ženskah

piše "Istarska Rijec": Žena drži tri vogle hiše po koncu in mož samo četrtga. Za to pa trba, da je žena razumna in izobražena, in poziva se poklicani činitelji, da poskrbe, da se žene izvežbajo v raznih domačih delih in se izobra- zijo sploh primerno za svoje ši- rokoto delovanje. Strokovna učitel- jica Ruža Matejčič pri Sv. Mar- tinu pri Buzetu je osnovala pri- vaten tečaj za ročna dela, krog- življenje na stroji. Imela je desti učenk in tečaj je dal najboljše uspehe. Tako vrste ponk je naj- no potreben za dobro domače go- spodinjstvo.

Peter Zgaga

Iz Locarna poročajo, da so vsi tam zbrani časniki italijanskega ministra, predsednika Mussolija popolnoma ignorirali ter ni- hoteli poslušati izjave, katero jim je hotel podati.

Časnikarji so dandanes svetov- na moč in vodilna sila javnega ljudskega razpoloženja. Časnikarji kažejo pot, po kate- ri je treba stopati, da bo dobro narodom in posameznikom.

Časnikarji so Mussolinija prez- rli. Kmalu ga bo preziral ves ci- vilizirani svet.

In končno ga bo začela tudi Ita- lija prezirati ter mu bo dala, kar je že ob svojem pohodu proti Ri- mu zaslužil.

Jako značilna je naslednja zgo- ba o časnikarju. Časnikar je umrl.

Po dolgi lestvi se je priplazil pred nebeska vrata in potkal.

— Kaj hočeš? — ga je vprašal svetli Peter.

— Notri bi rad, — je odvrnil.

— Kdo si?

— Časnikar.

— Zate ni prostora v nebesih,

rekel svetli Peter.

In časnikar je nastopil svojo pot navzdol. Šel je po lestvi do- boko doli pred peklenka vrata in potkal.

— Kaj hočeš? — ga je vprašal Lucifer.

— Notri bi rad, — je odvrnil.

— Kdo si?

— Časnikar.

— Zate ni prostora v peklu —

rekel Lucifer.

Časnikar si je podprl glavo ter

začel premišljevat, kaj bi storil.

Ker ni znal ničesar drugega, je

začel pisati in izdajati časopis.

Po preteku dveh tednov je do- bil dve brezplačni vstopnici: eno

za pekel in eno za nebesa.

Ako se zaljubiš v mladega de- leta in bi jo rad vzel za ženo, ti

preostajata dve stvari:

— Vse, kar imaš na sreč, ji po- vej z besedami.

— In če to ne bo zaleгло, ji po- vej s številkami, koliko imaš na banki.

To zadnje sredstvo se ponavadi

je najboljšje obnese.

Ženska si zna pomagati iz za- lrege, če ni vrag. In dobro si po- maga, kar nam kaže naslednji slučaj:

Nekdo so neko žensko vpraša- li, koliko je stara. Malo je pomi- silila ter odgovorila:

— Ko sem se poročila, sem bi- la osemnajst let, moj mož pa šest- trideset. Torej je moj mož en- krat starejši od mene. Sedaj je

moj mož enkrat starejši od meje, sem potemtakem stara petindvaj- set let.

Računajte, kakorhočete, rojaki, račun je pravilen.

Poročajo, da se je neki ameri- škí milijonar oženil z mladim de- kletom.

On je star nad sedemdeset let,

ona pa ni še videla dvajsetih spo- mlad.

Kaj pomaga lepi devetnajstlet- ni pitčici zlata kletka, lepe oble- ke, drag nakit, na duceate služab- nikov, če ji pa vsega drugega manjka.

Ko sem premišljal njeno usodo,

mi je prišla na misel sledeča zgo- dba:

Postaren mož je rekel svoji mla- di ženi: — Veš, kadarkoli se obri- jem, se čutim za deset let mlaj- šega.

— Oh, ali res? — je vzkliknila

ženica. — Če je to res, ti dam

dober svet, da se vsak dan naj- manj trikrat obriješ.

Neki čitatelj me vprašuje, če pa- ter Koverta kdaj resnično govori.

Jaz bi rekel, da nikoli. Veliko

resnic bi pa povedal, če bi enkrat

rekel svojemu clevelandskemu pri- jatelju Tonetu, da je lažnjivec.

Ozadje upora Druzov v Siriji.

Ko je prišla Sirija pod franco- nerja niso hoteli menovati Druza, ki protektorat, so imeli Francozi Položaj se je še bolj poostiril pod že splošno težkoče pri u- novimenoivanem francoskim vr- pravi te dežele. Prebivalstvo se hovnim svetovalecem kapitanom deli po verskem prepričanju v Carbilletom, ki je znan po svojem več skupin, ki so se de zadnje- gaje vojsko - administrativnem po- časa pripravale. Pa tudi mohame- slovanju med senegalskimi črni, dani in kristjani so razeplejeni Svobodoljubni in bojeviti Druzi u večji. In to razrednost je so se začeli boriti proti njegovim

kušal izrabiti moderni arabski metodam in ko je Corbillet odpo- nacionalni pokret, ki se je pojavil toval na dopust v Francijo, so po- med krščanskimi delavci v Pey- slali 36 svojih voditeljev h gene- ralu Sarraillu, da mu razlože že- ropo, osolilo s Francijo. Pojavila je in zahtev vseh Druzov. Druzi in razvila se je nova arabska lte- namreč niso hoteli, da bi se Cor- ratura, ustanovljene so bile mo- deme v Siriji so postali po- nem so zahtevali, naj se njihovo nosni na svojo preteklost. Turška revolucija iz l. 1908. je pospešila arabski nacionalni pokret, ki je sko državo. Toda general Sarraill hotel med vojno priboriti neodvi- snost Sirije. Zato je pretežna ve- čina Sireev protestirala, ko je do- bila evropska vevsila mandat nad Sirijo. Francija je prevzela s tem mandatom težko nalogo. Morala je dati ljudstvu vsaj do- zdevno avtonomijo, pri tem pa držati vajeti trdno v svojih rokah. Damask, kjer se je po sklenjene- mu miru ustanovila za kratko do- bo neodvisna arabska država pod kraljem Feisulom, je ostal tudi pozneje sedež arabske agitacije.

Francozi so ustanovili v Siriji več manjših držav, s katerimi so lali domačinom nekako avtēno- mijo, pa tudi na odgovorna mesta so postavili domače uradnike. To- da vsem tem so dodelili svoje sve- tovalce in tako je ostala vsa poli- tična in upravnna moč v franco- škíh rokah. Prva dva francoska vi- soka komisarja v Siriji, general Gouraud in Weygand, sta hotela pridobiti na svojo stran osobito krščanski Libanon in njegovo prestolico Beyruth. Ko je prišla po volitvah v maju 1924. na kr- milo Francije levica, je Herriot odpoklical Weyganda in odposlal na njegovo mesto generala Sarrai- la, ki se je odlikoval med svetov- no vojno. Sarraill je skušal ubla- žiti v Siriji vojaški režim in pri- dobiti na svojo stran tudi moha- medansko prebivalstvo. Navzlic temu so pa izbruhili nemiri haš pod njegovo upravo.

Poleg mohamedanskega in krš- čanskega prebivalstva živi v Siri- ji še posebna sekta Druzov. Nji- hovo vero je ustanovil v 111. sto- letju verski voditelj, ki je združil glavne principe krščanske in is- lamske vere, kakor tudi primitiv- nih domačih običajev. Pristaši te vere žive v neprestani borbi z mo- hamedani in ker jih vsi preganja- jo, so postali zelo fanatični. Nase- ljeni so večinoma po vzhodnem delu pogorja Hauran, v takozva- nem druskem pogorju Džebel Druze, ki se razprostira vzhodno od hedžaske proge. Ta proga vodi iz Damaska v Medino in sicer v- hodno od križišča, kjer je proga iz Haife spojena s hedžasko pro- go. Ozemlje Druzov tvori od leta 1921. avtonomno državo pod francoskim protektoratom. Dasi je bilo prvotno določeno, da mora biti guverner te države Druz, Francozi po smrti prvega guver-

Druzi ne pomenijo za Francijo posebne vojaške nevarnosti. Vsa njihova moč je v 10.000 izbrnih jezdecov in strelec, ki so sicer pripravljeni na vse, vendar pa ne morejo dolgo kljubovati moderni tehniki. Toda Francozom je ne- prijetno, da morajo pošiljati čete še v Sirijo ob času, ko imajo itak mnogo preglatve s kolonialno vojno v Maroku. Če se jim posre- di v najkrajšem času zatreti tega lokalnega upora, bo vsaka opera- cija proti upornikom nemogoča, ker se začne konec oktobra v teh krajih trajno deževno vreme. Več jega pomena kot za Francoze pa je upor Druzov za Sirijo samo. Druzi so bili doslej enaki sovraž- nik mohamedanov in kristjanov.

Zdaj so se začeli zavedati, da so voditelji in avangarda sirsko - a- rabskega nacionalizma. Krščanski Arabci s Haurana so se jim pod vodstvom bega Arehlakutane že pridružili. Proti dosedanji nava- di se zdaj vasi s krščanskim in mohamedanskim prebivalstvom ne dotaknejo. Ko so nedavno navali- li na Damask, je bila pretežna ve- čina prebivalcev na njihovi stra- ni. Če se zavleče vojna v Siriji do pomladi, nastane nevarnost upo- ra v Damasku in drugih sirskih mestih, ki bi se utegnili pridruži- ti Druzom. Francozi bodo morali v Siriji in Maroku napeti vse sile, če hočejo ohraniti svojo avtorite- to.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČ- JI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Naznanilo.

vsem tistim, kateri hočejo poslati dolarje v staro domovino.

DOLARSKA IZPLAČILA —

izvršujemo v vseh delih Jugoslavije za pri- stojbino 4%, istotako v Italijo—zasedeno o- zemlje za pristojbino 3%.

POŠILJATVE V DINARJIH IN LIRAH —

izvršujemo najtočneje in po jako zmernih ce- nah. Za vsako pošiljatev preskrbimo podpi- sano izplačilno potrdilo prejemnika. Brza in točna postrežba v vseh ozirih zajam- čena.

DENARNE VLOGE prejemamo na "Special Interest Account" in jih obrestujemo po 4% mesečno obresto- vanje.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA POTNIŠKA POSLOVNICA

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

G. K. CHESTERTON:

ČETRTEK.

Poslovenil Oton Župančič.

(Nadaljevanje.)

— In zato menda, — je zaključil Bull, — imam starega Nedelja rad. Ne, to ni običajno moči ali karkoli drugega tako numnega. V vsem tem je nekaj veselega, kakor da nam prinaša dobrih novic.

— Poglejte, — je zavpil na ves glas Bull, — zrakoplov se spušta proti zemlji!

Symea ni bilo treba opozarjati z vpitjem, zakaj ves čas ni bil obrnil očesa od njega. Videl je, kako se je ogromna svetla obla hitro na nebu zamajala, se umirala ter se polagoma spuščala za drevjem kakor zahajajoče sonce.

Gogol, ki je ves čas na tej mučeni poti komaj besedico izpregovoril, je nenadoma izgnal roke kakor duša v vica.

— Mrtev je! — je vzkliknil. — In sedaj vem, da mi je bil prijatelj, prijatelj v temi!

— Mrtev! — se je obregnil tajnik. — Ne boste ga videli izlepa mrtvega. Če ga je vrglo iz košare, boste videli, da se bo valjal po travniku, kakor mlado žrebe, ki breca in kopita iz same objesti.

— S kopitom ob kopito! — je rekel profesor. — Tako delajo žrebeta, tako je delal Pan!

— Že zopet Pan! — je rekel Bull srdito. — Kakor da se vam zdi, da je Pan Vse.

— Nikar ne pozabite, — je dejal tajnik s povešenimi očmi, — da pomeni tudi paniko.

Symea je stal zraven, a ni poslušal vzklikanja.

— Tam-le zgoraj je padel, — je rekel nakratko. — Pojdemo za njim!

Potem je pristavil z nepopisno kretnjo:

— O, če se je s svojo smrtjo iz nas vseh ponorečal! To bi bila zopet prav njegova burka.

Mahnil je z novo čilostjo proti daljnemu drevju, razcapana obleka mu je frfotala v vetru. Drugi so krenili za njim bolj trudno in omahljivo. In skoro isti hip so vsi zapazili, da niso sami na malem polju.

Preko tratine se jim je bližal velik mož, opiraje se ob čudno dolgo palico, žezlo podobno. Imel je lepo, toda starinsko opravo s hlačami-dokolenkami; nje barva je bila med modro-vijoličasto in sivo. Lasje so mu bili belkasto sivi, in če si jih pogledoval skupaj z njegovimi dokolenkami, kakor da so pudrani. Mikal se je zelo mirno, in da se mu ni srebrila slana na glavi, bi se bil lahko stopil z gozdnimi senecami.

— Gospoda, — jih je nagovoril, — moj gospodar vam je pripravil vozove, ki vas čakajo na cesti, tu zraven.

— Kdo je vaš gospodar? — je vprašal Symea, ki je stal kakor pribit.

— Dejali so mi, da vam je njegovo ime znano, — je rekel mož spoštljivo.

Nastal je premolk, potem pa je rekel tajnik:

— Kje so ti vozovi?

— Čakajo vas šele par minut, — je odgovoril neznanec. — Moj gospod se je pravkar vrnil domov.

— Symea se je ozrl na desno in levo po krpi zelenega polja, na kateri je stal. Meje so bile navadne meje, tudi drevje se mu je zdelo navadno drevje; in vendar se je počutil, kakor da se je bil dal izvabiti v deveto deželo.

— Vodite nas, — je rekel Symea nakratko; nato se je mož v vijolični opravi brez vsake besede obrnil ter stopil proti vrzeli v seči, skozi katero se je zablestela bela cesta.

Ko so popotniki stopili skozi to odprtino, so zagledali belo cesto zastavljeno s celo vrsto voz. Poleg njih so stali v redu sijajni slugi, oblečeni v sivo-modre livrje; vsi so se držali nekako prosto in dostojanstveno, kar ni navada pri plemiških četrtnikih; marveč opazuje dvorjane in poslanike velikega kralja. Natanko šest voz je bilo pripravljenih, po eden za vsa-

kega teh klavernih razcapancev. Vsi služabniki so nosili — kakor da so v dvorski opravi — meče, in vsakemu, ki je stopil v kočijo, se je v pozdrav zablistalo jeklo.

— Kaj naj vse to pomeni? — je vprašal Bull Symea predno sta se ločila. — Ali je uganil Nedelja novo burko?

— Ne vem, kaj, — je odgovoril Symea, in se je pogreznil globoko v blazine; — če pa je burka, je ena tistih, o katerih ste govorili. Dobrodušna je.

Sredi bežičih senc se je Symea prepustil sanjam. Polagoma in zelo nerazložno se je začel zavedati, po kako sijajni cesti se vozi. Videl je, da so zapeljali skozi kamena vrata v nekak park, da so se zložno vzpenjali na grič, ki je bil sicer na obeh straneh zarasel, a vendar skrbneje negovan nego navaden gozd. Kakor bi se polagoma budil iz zdravega sna, ga je pričelo obhajati veselje nad vsako stvarjo. Nato je krenil voz okoli ovinka in nenadoma je zagledal dolgo nizko hišo, ki se je kopała v mili svetlobi zahajajočega solnca kot dolg, nizek oblak.

Ko so naposled pridržali do širokega, nizkega, obokanega vhoda, jim je stopil naproti drug mož v enaki livrji, samo da je imel sivo suknjo in na prsih srebrno zvezdo. Ta zastavni mož je rekel osuplemu Symeu:

— Okrepčila so vam pripravljena v vaši sobi.

Symea, ves čas pod težkim vplivom magnetičnega sna, je šel po prostornih hrastovih stopnicah za častljivim strežnikom. Stopil je v razkošno stanovanje, ki je bilo po vsej priliki pripravljeno nalašč zanj. Z instinktom, lastnim njegovemu stanu, je postal pred visokim miznim zrcalom, da bi si poravnal ovratnico ali pogladil lase; in v njem je zagledal strašno podobo — sebe: kri se mu je cedila po licu od mesta, kamor je bila udarila veja, lasje so mu štrleli kakor šop uselje trave, od obleke so mu biljale dolge prunjave cape. Tisti hip je rekel mož v sinji obleki, ki mu je bil določen za slugo, zelo slovesno:

— Izložil sem vam obleko, gospod!

— Obleko! — je rekel Symea sardončno. — Saj imam samo tole, — in dvignil je dva dolga, očiščena trakovca svoje suknje ter se okrenil, kot da se hoče zavrteti liki baletza.

— Gospodar mi je naročil, — je dejal sluga, — naj vam povem, da bo noč tukaj maskerade, in da želi, da bi se vi oblekli v opravo, ki sem vam jo pripravil. Medtem pa, gospod, imate tu steklenico burgundea in nekaj mrzlega fazana; izvolite si postreči, zakaj do večerje je še par ur.

— Mrzel fazan, — je pomislil Symea, — je dobra reč, in burgundec je izborna dobra reč. In vendar mi ni toliko niti do tega niti do onega, kolikor mi je do tega, da bi izvedel, kaj zlodeja naj vse to pomeni in kakšno obleko mi je pripravil. Kje pa je?

Sluga je vzel iz nekeke otomane dolgo izpreminjasto sinjo haljo, polobno po priliki dominu; sprejda je bila okrašena z velikim zlatim solneem in tupatam posuta z žarnimi zvezdami in luninimi krajci.

— Vi, gospod, boste preoblečeni v Četrta, — je rekel sluga prijazno.

— Preoblečen v Četrta? — je rekel Symea zamišljeno, — to se mi ne zdi toplo obleka.

— Pač, pač, gospod, — je hitel oni, — Četrtkova obleka je jako topla, prav do brade sega.

Čeprav se je Symea delal, kakor da mu je to šemljenje zoperno, je čutil, kako neobičajno svobodno in naravno se kreta, ko ga je objela sinja, z zlatom okrašena halja; in ko je videl, da mora nositi meč, se mu je zdelo, da sanja otroške sanje. Ko je stopil iz sobe, si je vrgel z razmahom gube okoli rame, meč mu je molel izpod

JACK DEMPSEY IN HARRY WILLIS

Slika nam kaže svetovnega boksarskega šampjona Jacka Dempseya, ko podpisuje pogodbo, da se bo prihodnje leto boksal z zamorcem Harry Willsom (na desni.)

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

NOVE POŠTNE ZA INOZEMSKO POŠTO.

Mednarodna poštna konvencija, ki se je letos vršila v Stockholmu, je uvedla nekoliko sprememb glede mednarodnih pošt. Te spremembe so stopile v veljavo z dnem 1. oktobra 1923.

Na dopisnice, včevši razglednice, božična včevila itd. odposlane v kraje izven Amerike, se je dosedaj morala nalepiti znamka za dva centa. Od sedaj naprej pa stane poština tri cente. Nikar ne pozabite nalepiti znamke za tri cente kadar pošiljate kako dopisnico ali razglednico v stari kraj, kajti drugače bo moral oni, ki jo dobi, plačati dvojno poštino.

Stara poština za pisma se ni spremenila. Za pisma do težine ene unče torej treba kakor dosedaj nalepiti znamko 5 centov.

Za dopisnice v Kanado, Mehiko, Zapadno Indijo in Južno Ameriko treba pa plačati poštino dveh centov mesto dosedanje poštne enega centa. Za pisma v te dežele ostane dosedanja poština 2 centov.

Dosedaj je bilo prepovedano priložiti pismu, namenjenemu v inozemstvo, kak predmet, ki je podvržen carini v dotični inozemski deželi. Sedaj pa je to dovoljeno pod pogojem, da odpošiljatelj nalepi na kuverto zelen listek, ki ga dobi v poštnem uradu in ki naznanja inozemskemu carinskemu uradu, da se v pismu nahaja predmet podvržen carini. Treba tudi priložiti blagovni račun ali carinsko deklaracijo.

Večinoma naši rojaki ne vedo, da je mogoče že tukaj kupiti poštino za povratno pošto, ako se noče, da oseba v starem kraju plača sama za poštino. V to svrhu služijo takozvani mednarodni kuponi za povratno pošto (International reply coupons). Ti se dobijo v poštnem uradu, priložijo se pismu in prejmejo v starem kraju jih pri svojem poštnem uradu zamenjajo za poštino za odgovor. Ti povratni kuponi so dosedaj stali 6 centov, sedaj pa se je cena povišala na 9 centov.

Za pisma in dopisnice, ki nima jo zadosti poštne, mora prejemnik plačati globo. Vse druge poštnice pošiljatelj pa se vrnejo pošiljatelju, ako ni na njih zadosti poštne.

Poština za paketno pošto (parcel post) v inozemske dežele je dosedaj znašala 12 centov za vsak funt. Od sedaj naprej pa se mora plačati poština 14 centov za funt.

Predsednik ZDRUŽENIH DRŽAV PROTI PLEMENSKI IN VERSKI NESTRPNOSTI.

Dne 6. oktobra je predsednik Coolidge imel znamenit govor na konvenciji Ameriške legije v Omaha. V tem govoru je predsednik protestiral proti militarizmu ter pozval na strpnost in spoštovanje različnih ver, naziranj in narodnosti, ki tvorijo skupni ameriški narod.

Glavna nota govora, ki se je bavil s povojnimi razmerami, vladnimi problemi in socialnimi pojavi, je bila prošnja na vse, naj pomagajo iztebiti vsa gibanja, naperjena proti plemenskim in verskim skupinam v Združenih Državah, češ da taka gibanja oslablja duh ameriških institucij in izpodkopavajo naše svobode.

Predsednik je poudarjal mesečni značaj ameriškega naroda in je oster obsodil vsak poskus, da bi se medenj vneslo plemensko in narodnostno sovraštvo. "Naj kdo zasled svoj amerikanizem tri stoletja nazaj do Mayflowera ali pa tri leta nazaj do medkrova, ni to niti za polovico toliko važno, kolikor to, da-li je njegov današnji amerikanizem resničen, in pristen," izjavil je predsednik med odobravanjem. "Brez razlike na to, s kakimi raznimi ladjami smo prišli v Ameriko, tukaj smo sedaj vsi na istem krovu."

Ker je ta poziv na versko in plemensko strpnost, prihajajoče iz ust samega predsednika Združenih Držav, zlasti pomemben za tur-

roba in razprezal se je prav po truhadursko. Zakaj to odloči ni zagrinjalo, temveč razodevalo.

(Kontinuirano.)

nam enolično istih misli. Ali mnogo koristnih reči se učimo od onih, ki z nami ne soglašajo; in celo tedaj, kadar ne moremo nič pridobiti, naše razlike nam ne škodijo.

V tej dobi povojne okorelosti, sumničija in nestrpnosti tudi naša dežela ni bila izvzeta iz te nesrečne izkušnje. Radi naše primerne izolacije izkusili smo manj narodnih trenj in nasprotstev kot nekatere dežele v manj srečni legi. Ali med nekaterimi izmed raznoterih plemenskih, verskih in socialnih skupin našega naroda smo imeli pojave nestrpnosti, nestrpnosti, ozkosrčnosti naziranja in nepremičnosti presojevanja, proti katerim je svarilo na mestu.

Težko je predstaviti si nekaj, kar bi bilo bolj nesrečno v družbi, sloneči na ideale, s katerimi se Amerikanci ponašajo, kot razvijanje nestrpnosti na verskem polju.

V velikem obsegu ta dežela dolguje svoj začetek odločnosti naših neustrašnih prednikov, da se vzdržuje popolna svoboda v verskih stvarih. Mesto državne cerkve mi smo določili, da vsak državljan naj bo svoboden slediti narekovanju svoje lastne vesti, kar se tiče njegovega verskega prepričanja in pripadnosti.

Pod to garancijo smo ustvarili sistem, ki je sigurno upravičen, sodeč po njegovih uspehih. Pod nikakim drugim sistemom mi bi se ne bili držali povabljeni ljudi vseh dežel in ver, da predoje senkaj in se strmejo z nami pri ustvarjanju države, katere mi vsi smo državljani.

Ali ko smo jih povabili sem, ko smo sprejeli njihove velike in raznotere prispevke k izgradnji tega naroda, je naša dolžnost, da pošteno vzdržujemo one liberalne ustanove in tradicije, ki so ustvarile toliko dobrega.

Sestajanje vseh teh raznih narodnostnih, plemenskih, verskih in kulturnih elementov je naša pravica, da je naš narod nekak zmes ostalega sveta, in mi ne moremo poslužiti sveta boljše kot s tem, da pokažemo močnost skladnega sodelovanja med tolikimi raznimi skupinami. Vsaka izmed njih ima nekaj značilnega in pomembnega velike vrednosti za vlaganje v skupni sklad našega gmotnega, umstvenega in duševnega bogatstva.

Vojna je nam ponudila veliko priliko, da preizkusimo naš eksperiment amalgamacije teh raznih faktorjev v resničen narod, z deali in aspiracijami edinstvenega naroda. Nče ni bil izvezt od dolžnosti, da služim, ko je odobljala ura nevarnosti. Dogodljaji so dokazali, da naša teorija je bila zdrava.

Na solidni podlagi narodne edinstva se je zgradila nadstava, ki je v svojih raznoterih delih nudila polno priliko za razvoj vseh vrst talentov in genijev, ki so pripeli k njeni izgradnji. Skoraj vsa plemena, vere in narodnosti sveta so bile zastopane v oboroženih silah tega naroda, ravno kot so bila v našem prebivalstvu.

Oporekalo se ni patriotizmu nikogar niti ugovarjalo službovanju nikogar radi njegovega plemenskega izvira, njegovih političnih mišljenj ali verskega prepričanja.

Priseljenci in sinovi priseljenec iz srednje-evropskih dežel so se borili stran ob strani z onimi, ki so izvirali iz dežel, katere so bile naši zaveznici, s sinovi ekvatorialne Afrike in z rdečokožnimi možmi našega prvotnega prebivalstva — vsi izmed njih enako ponosni na ameriško ime.

Mi ne smemo za mirovnih časov usoditi se, da bi izgubili niti enega dela te stavbe patriotskega edinstva. Jaz nikakor ne zagovarjam prizanesljivosti napram onim, ki so kriminalni ali zločestni, ki so odkriti sovražniki družbe in niso pripravljeni sprejeti resnična pravila našega državljanstva. Pod toleranco jaz ne menim brezbrzičnosti napram zlu. Jaz menim spoštovanje za razne vrste dobrega.

Da-li kdo zasleduje svoj amerikanizem tri stoletja nazaj do Mayflowera ali pa tri leta nazaj do medkrova, to ni niti za polovico tako važno kot da-li je njegov današnji amerikanizem resničen in pristen. Brez razlike na to, s kakimi

raznimi ladjami smo sem prišli, mi smo vsi sedaj na istem krovu (in the same boat).

Vi, možje, ste sestavljali močvoto naše "državne ladje" tekom njene plovbe po najhujšem valovju. Vi ste bili straža in stali na najnevarnejših točkah, ko je vihar največ divjal. Vi ste jo varno in zmogovito privedli nazaj v pristanišče. Iz te izkušnje ste se naučili nalog discipline, strpnosti, spoštovanja do oblasti in oziroma temeljne močnatosti svojih sosedov. Držali ste visoko zastavo patriotskega obnašanja in državljanske poštenosti, h kateri so se vsi mogli zatekati.

To zastavo z enako splošno privlačivostjo treba držati visoko ravno tako trdno in edinstveno tudi sedaj za časa miru.

Med državljani, ki so pošteno udani vzdrževanju te zastave, ni treba da je veliko brige glede razlik individualnega mišljenja v drugih ozirih. Predpostavivši obstoj bistvene udanosti idio naše dežele in do naših temeljnih institucij, mi ne-le smemo prezreti, marveč mi smemo celo vzpodbujati razlike mišljenja, kar se tiče drugih stvari.

Kajti razlike te vrste so prej elementi moči nego slabosti. One bodo dajale raznoličnost našim vkusom in interesom. One bodo razširjale naše obzorje, okrepčevale naše sporazumevanje, pospeševale resnične človečnosti in obogatovale vse naš način in pojem življenja.

Jaz pripoznavam vso in popolno potrebo po stoprocentnem amerikanizmu, ali stoprocentni amerikanizem lahko obstoji iz mnogih raznih elementov.

Ako naj imamo ono skladnost in mirnost, ono edinstvo duha, ki je podlaga resničnega narodnega genija in narodnega napredka, se moramo vsi zavedati, da imamo med seboj take resnične Amerikance, ki se slučajno nso rodili v našem delu sveta, k ine pohajajo naših prostorov za božjo službo, ki niso našega plemena ali ki gladko ne govorijo naš jezik.

Ako naj ustvarimo na tem kontinentu svobodno republiko in razsvetljeno civilizacijo, ki bo v stanu odsevati resnično veličino in slavno človeštvo, potem moramo smatrati te razlike kot slučajne in ne bistvene. Moramo gledati naprej preko zunanjih pojavov plemena in vere. Božja Previdnost ni podelila nikakemu plemenu monopolu patriotizma in značajnosti."

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Čieterin vendarle obišče Varšavo

Kakor poročajo iz Varšave, je imel zunanji minister Skrzyski daljšo konerenco s sovjetskimi poslanikom Wojkowskim, v kateri je razpravljalo o vprašanjih, ki bodo tvorila predmet razgovorov med zunanjim ministrom Skrzyskim in ljudskim komisarjem Čieterinom, ki pride po zadnjih vesteh v Varšavo, ako se njegovo zdravstveno stanje v zadnjem trenutku ne poslabša.

Kolinska cona se še ne izprazni

Kakor poroča Agence Havas, so iz nemškega vira izhajajoče vesti o izpraznitvi kolinske cone v novembru netočne, ker zavezniki o tem vprašanju do sedaj še niso sklopili.

Iščem svoja prijatelja IVANA KUZEIC, doma iz Plešče, okraj Čabar in TONY ŽURGA iz Tometi, Čabar, Hrvatska. Kdor ve, naj mi pošlje naslov, ali naj se pa sama javita. Joe Muhvič, Box 141, Lisman, Ala. (2x 19.20)

V D O V E C.

star 35 let s 3 otroci, se želim seznaniti z dekletom ali vdovo v starosti od 20. do 35. let, v svrhu ženitve. Če katero veseli, naj piše in priloži svojo sliko. — A. L., Box 163, Carolina, W. Va.

Kje je JOHAN VERHOVŠEK? Nahaja se že 30 let v Ameriki. Za njegov naslov bi rada izdelala Terezija Jošt omožena Ribič, Zabukovca, Podvine št. 49, Pošta Griže, Slovenija, Jugoslavija. (2x 19.20)

FARMA 153 AKROV. fina zemlja, dobra poslopja, orodje, pridelki 2 konja, 13 krav (red 30), nekaj oprave. Cena \$4500; del takoj.

Murdoch Real Estate Ag., Cooperstown, N. Y. (4x 19.20, 21.22)

SLOVENSKI AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926. bo v kratkem gotov. Letos mu je cena 50¢

Naročila priložite znamke, moneyorder, ali pa gotov denar v priporočnem pismu. Pratiško Vam pošljemo takoj in koledar za kakor hitro bo gotov.

Prejeli smo tudi večjo zalogo knjig, ki bodo v listu Glas Naroda priobčene.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ADVERTISE in GLAS NARODA

SKUPNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO ZA BOŽIC

"PRESIDENTE WILSON"

s parnikom

kateri odpluje

dne 24. novembra, 1925

Potnike bo spremljal do Trsta in Ljubljane naš dolgoletni uradnik Josip Rems, ki bo zajedno pazil, da bodo imeli vsi potniki udobno potovanje in pazil za njih prtljago.

Cena voznemu listu III. razreda do Trsta \$100.00 z vojnim davkom vred, do Ljubljane pa \$101.06; vojni listek do Trsta in nazaj stane pa samo \$162.00 in \$5.00 vojni davek, ne državljanji plačajo tudi "head tax".

Kdor hoče preživeti božične praznike v krogu svojih staršev in sorodnikov ter vzbuditi spomine na svojo nežno mladost, slišati pritrkovanje zvonov domačih cerkva in mile pesmi ob polnočnici, naj se čimprej priklasi; na razpolago imamo na parniku kabine III-razreda v posebnem oddelku, tako da bodo naši potniki čisto za sebe.

Zunaj ostanete lahko eno leto ter se vrnete v Združene države ne ozirove na kvoto s tem, da dobite ameriško vladno dovoljenje za povratek. Prošnje za taka dovoljenja preskrbljujemo mi.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

BRIGITA

ROMAN — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

41

(Nadaljevanje.)

Herbert ji je poljubil roko.

— To storim tem rajše, ker vem da sta prepričana, da bi mi bilo skoro ljubše, če bi dobila Brita od mene vse, kar potrebuje za življenje.

Gospa Klavdina mu je stisnila roko.

— Poznam vas, moj ljubi Herbert, in nikogar bi ne videla v bodočnosti rajši gospodari na svojem posestvu kot vas in Brito. Da odstranim zadnji vaš pomislek, vam hočem danes izdati, da sem vam že davno namenila del svojega premoženja. Vedno ste mi bili simpatičen. Iskreno me veseli, da sta naša ravno vi in Brita.

Herbert je bil globoko ginjen. Kako fino je znala ta stara dama odstraniti s tem razkritjem zadnje ostri. Bodoče bogastvo Brite ga ni moglo več vznemirjati.

Noben besede odgovora ni mogel najti, pač pa je zopet poljubil njeno roko.

Pogladila ga je nežno po čelu.

— Sedaj pa hočeva poklicati Brito.

Ko je Brita prišla ter zrla vprašaje sedaj na enega, sedaj na drugega, ji je gospa Klavdina smehljaje prikimala.

— Oprostite me morata za par trenutkov, draga otroka, imam še nekaj opravka po hiši, — je rekla ter zapustila sobo.

Herbert je razprostrl roki — in Brita je pohitela v njegov objem.

— Moja, — moja Brita, — je šepetal, napol zaduščen od razburjenja.

Kratki čas, katerega jima je dovolila gospa Klavdina, sta do tro izrabila.

V srečnem razpoloženju so nato sedeli vsi trije pri čajni mizi ter se domnili, da se bo zaroko naslednjega dne proglasilo ter proslavilo nato v družinskem krogu. Herbert je ostal do večera ter spremljal nato dami v gledališče.

Malo potem, ko so stopili v ložo, je prišel tudi Teo. Zelo neprijetno je bil presenečen, ko je našel tam Herberta. Ko je hotel stati na stol, ki je stal za stolom Brite, je sedel Herbert na dotični stol. Ves razkačen se je ozrl Teo vanj, a prišel nato kramljati zelo živahno in spoštljivo z Brito.

Herbert mu je pustil to veselje.

Brita je bila zelo prijazna s Teonom, kajti domnevala je, da bo ustregla Herbertu, če pozabi to, kar se je pripetilo.

Nikdo pa ni črnil niti besedice o zaroki mladega para. Brita je domnevala, da je Teo že obveščen, a Herbert in gospa Klavdina nista imela nobenega poudara informirati poročnika preje kot ostale ljudi.

Vsled tega je napol Teo vse sile, da se pri Briti.

Ker si ni Herbert niti malo prizadeval, da se vmeša v njegov pogovor z Brito, je potrdilo Teona v mnenju, da je Herbert pri Briti že gori.

Po zaključku predstave sta spremila oba gospoda dami k vozu ter se poslovila od njih. Teo ni imel niti najmanjšega pojma, kako pomembno in trdno je stisnila Brita Herbertu roko. Tudi ni opazil iskrenega poslovnega pogleda obeh.

Nato sta odšla oba bratrance po cesti navzdol. Dolgo časa nista izpregovorila nobene besedice. Konečno pa je rekel Teo z malomarnim glasom:

— No, Herbert, — kako stoji stvar? Ali mi daš prosto pot?

Herbert se je predramil iz sploščih sanj.

— Kako misliš to? — je vprašal nazaj.

— Mislim seveda z ozirom na gospodično Lossen. Izjavljam s tem, da imam namen resno potezati se za mlado damo.

Herbert se je zravnil ter zrl vanj z nevernim pogledom.

— To bi hotel storiti, — po vsem, kar se je pripetilo med njo in teboj?

— Le nikar se ne razburjaj. To znato mi je danes že oprostila. Že dolgo ljubim mlado damo. Le iz ljubezni do nje sem grešil. Z obžalovanjem sem se umaknil od nje, ker si me ti prisilil k temu. Ker pa se hočem sedaj potezati zanjo povsem častno, nimaš ti nobene pravice zadrževati me. Upam, da se bova mirno dogovorila in da ne bova drug drugemu na poti. Kdor bo imel srečo, bi povedel nevesto domov.

Te zadnje besede so zvenele tako samozavestno, kot da ve, da bo zmagal on.

Herbert ga je poslušal s stisnjenima ustnicama. Nato pa je nenkrat obstal, se ozrl v Teona ter rekel mirno, a določno:

— Ni se ti treba truditi še nadalje, — Brita Lossen je od večeraj zvečer moja nevesta.

Teo se je stresel ter prišel zreti ob luči svetilke v obraz Herberta.

— Kaj pomenja to? Pač slab dovtip? — je rekel ostro.

Herbert je mirno zrl v njegovo jezno lice.

— Nikak dovtip, — gospodična Lossen je moja nevesta. Še večeraj zvečer sem prosil strica in teto za dovoljenje in danes opoldne sem sporočil gospoj Klavdini, da mi je dala Brita svojo besedo. Moja zaroka bo jutri praznovana v najmočnejšem krogu pri gospoj Klavdini. Tudi ti bi moral izvedeti celo stvar šele jutri.

Sijajen grad v oblakih se je porušil pred očmi Teona. Grd izraz je spadal njegov obraz, in s čističnim smehljajem je rekel strupeno:

— To je seveda presenetljivo. Tako hitro si si zagotovil zlato ribico? Da, da, — od takega čednostnega zahrbtnega se človek lahko še marsikaj nauči.

Herbert se je zganil, a se obvladal ter rekel mirno:

— Ti lahko sodiš po svojem lastnem merilu. Rečem ti le toliko, da ljubim Brito že dolgo in da sem jo mogel prositi za roko šele sedaj, potem ko sem bil večeraj imenovan načelnikom laboratorija. Če bi je ne ljubil, bi me ne moglo napotiti niti njeno bodoče bogastvo, da bi se potezal zanjo.

Teo se je zopet zaničljivo nasmehnil.

— Seveda, nikdar nisi v zadregi za velike besede. Jaz pa ti vidim v dušo, moj dragi.

Herbert je skomignil z ramama.

— Seveda mi ne preostaja nič drugega kot čestitati ti povsem po pravilih, — je rekel Teo. — Za danes danes naj ostane pri tem. Lahko noč, — grem v kazino.

Stem se je obrnil ter hitro odšel.

V njem sta divjala sovraštvo ter onemogla jeza. Ni privoščil Herbertu sreče, po kateri je sam poželjivo izgubil roko. Od samega arda je škripal z zobmi.

— To ti povrnem — in še marsikaj drugega. Obračunal bom teboj!

Herbert se je polagoma napolil proti domu. Pogovor s Teonom je mogel le za par kratkih trenutkov skaliti njegovo srečo. Slika Brite se je prikazala pred njegovimi duševnimi očmi. Kako mična in krasna je izgledala danes zvečer, z bleskom sreče v svojih zlatorjavih očeh!

(Dalje prihodnjič.)

Beračica.

Jurij Slozkin.

Vsem je znana množica beračev v Italiji. Kaj vse so počeli, da bi se jih iznebili, toda nič ni pomagalo. To je edla amada, dobro organizirana in pod premetenim vodstvom.

A naši moskovski berači!

Naletel sem med njimi na čudovite tipe, škandal sram o njih še bolj čudne reči.

Peljeta se v kočiji ali v avtomobilu, ustavite se pred hišo — k vam skoči neznanec, ki naglo odpre vrata in čaka nagrade — to je berač. Greste po ulici, sledi vam fantiček z zavrtom kuvert ali papirja in prosi s solzami v očeh:

— Kupite papirja, kupite, moja mati je bolna, jesti hoče. — to je berač. Pred cerkvenimi vrati stoje starke in prodajajo ikone — to so beračice. Po ulicah in dvoriščih hodi lajnar z otroci — blešči, umazanimi, s pohabljenimi udi in velikimi črnimi očmi — to so berači.

K v kam v hišo pride mladenič ali deklica izmučenega obraza, v oguljeni in umazani, toda nekoč razkošni obleki — kažejo vam ubožna sprječala, nazivajo slavna imena svojih pokroviteljev; pripravljeni so vzeti groš, za katerega radi prodajo sami sebe, svoje, ga nedolnega brata in sestro, za katerega so pripravljene storiti najgroš podlost — to so berači.

Pripovedovali so mi, da se je vlačila nedavno po Firenzi ženska po imenu "muzikant brez nog". To je bila pravi fenomen. Od rojstva je bila brez ene roke in obeh nog. To vam je bil nekak štor, vrčja za krompir, gibčna in poskočna kakor možič s svinčeno glavico, ki služi otrokom za igraro.

Vrtela se je na svojem stožalu ali pa plesala v splošno začudenje vseh zidal, ki so se zbirala okoli nje.

Na čudne načine je krčila sedalne mišice tako, da so se oglašali zamolkli, pravilno se ponavljajoči zvoki in kričala:

— Čestiti gospodje in cenjene dame, poslušajte, kako tiktaka v mojem trebuhu ura!

Živela je na cesti v svojem vozičku in zbirala milostino. Našel se je nekdo, junak ali capin, ki se je poročil s to žensko. Ker ni imel denarja niti službe, mu je šinila v glavo pametna misel, da bi bilo dobro imeti tako ženo, ki bi jo lahko nekakšno pretepal in ji jemal denar. Ona bo služila s svojo muziko, on bo pa popival po kremah.

Toda temu izročilu se nesečeno ni gabila nit kot ženska in takom mu je rodila dva otroka.

V naglici jih je dojila in držala po vrsti vsakega z edino roko. — Potem je začela zopet plesati in kričati o svoji "uri".

S to žensko bi se lahko kosal možič, ki je stal vedno v Parizu na trgu Saint Germain d' Oxeiroi; bil je brez rok in nog ter je plesal s trebuhom.

Kdo ni slišal o tem, da so med berači zelo premožni ljudje? Nedavno so mi pravili o nekem petrograjskem beraču-slepen, ki je dal svoji hčeri okrog trideset tisoč dote. Vse svoje življenje je presedel ob Nikolajevskem mostu in nikoli mu ni prišlo na misel, da bi spremenil način svojega življenja.

Zakaj pa ti ljudje ne puste svoje obrti, ko so že dovolj bogati? Zakaj se lote obrti, dasi so za delo sposobni, dasi imajo vsaj dovolj sredstev za brezskrbno življenje? Saj bi lahko lenuharili prav tako kakor berači?

Krivo so tiste, čisto nerazumljive lastnosti človeške duše, nad katerimi mora človek včasih strmeti; tisti nedostaki, ki se zelo približujejo blaznosti, ki zanimajo psihologe in patologe, ki bodo vedno nerazumljivi v svoji strasti in tajnosti.

Nekdo je videl znani raziskovalec pariskega življenja Maxime rekoč:

du Can takega berača, ki je stal zaradi prosjačenja že štiridesetkrat pred sodiščem, dasi je bil čil, zdrav in mlad. In du Can je nehoti vzkliknil:

— Beračenje je torej nepopoljšljivo nagnjenje.

— Beračenje je — strast! — mu je odgovoril mimoidoči uradnik beraškega komiteja.

Da, beračenje je strast, ki se sploh ne da izkoreniniti, ki je ni mogoče niti zlečiti, niti pojasniti.

Med berači so zdravi, zviti ljudje, ki opravljajo svoje lopovščine, potem pa počivajo na lavorikah, toda to niso pravi berači, — to so ljudje, ki so si izbrali beračenje kot najbolj pripravo pot do sumljivega bogastva. Take ljudi srečavamo povsod, le da gredo po različnih potih. Konečno pa vsi skrbje le za svojo reputacijo poštenih ljudi — to so razne kategorije ničvrednežev.

Beračenje je strast, kakor je strast pijanje, kvartanje ali strast do nevarnih sportov. Kakor te strasti, drži tudi beračenje človeka vedno v svojih krempljih draži njegove živce in obvlada vse njegovo bitje.

Nedavno sem videl takega obsejenega človeka. Govoril sem z njim in spoznal njegovo čudno, strašno prošlost. Seznanil sem se z njim, ko sem se mudil zadnjič v Parizu, v tem mestu, kamor se stekajo vse čiste in umazane reke našega življenja, in tej hudici stopi, kjer se rode največje ideje in največji grehi.

Nikjer nisem videl toliko različnih, izrednih in nepričakovanih pojavov kakor v Parizu.

Nekega večera smo šli iz gledališča v neko beznico na Montmartr. Dva mlada Francoza — pesnik Echiman in kritik George Batold ter jaz — ruski vagabund.

V nizki zakajeni dvorani je igral ciganski orkester.

Sedli smo za okroglo mizico v kotu blizu odra. Rdeče vino v kozarcih je metalo na prt rdeče, krvave pege in dražilo misli.

Med muziko smo nadaljevali že spotoma začeti pogovor o sodobni poeziji. Samo da je postal zdaj ostrejši, bolj eksaltiran in paradoksen. Pesnik Echiman je bil najbolj trdovraten.

Konečno se je kritik Batold kot velik skeptik po neprestanem zbadanju Echimana ozrl okrog in je pripomnil:

— Res, življenje je včasih paradokсна umetnost. Koliko komedij in tragedij igra vsako uro pred nami in koliko je v njem čudnega in nerazumljivega — seveda samo zato, ker smo ljudje dovolj slepi — je kodol ironičen.

— Je pač tako in če hočeta, vaju seznanim z živim paradoksom. In takoj je zaklical, obrnjen v stran:

— Mademoiselle Irene de la Guise!

Sledil sem njegovemu pogledu in zagledal bitje, ki me je začelo takoj izredno zanimati.

Bila je ženska povsem neopredeljene starosti, vsa v živordečih in zelenih krpah, v nekakih kosih fantastično sečitega blaga. Kljub da bi spremenil način svojega življenja.

Zakaj pa ti ljudje ne puste svoje obrti, ko so že dovolj bogati? Zakaj se lote obrti, dasi so za delo sposobni, dasi imajo vsaj dovolj sredstev za brezskrbno življenje? Saj bi lahko lenuharili prav tako kakor berači?

Krivo so tiste, čisto nerazumljive lastnosti človeške duše, nad katerimi mora človek včasih strmeti; tisti nedostaki, ki se zelo približujejo blaznosti, ki zanimajo psihologe in patologe, ki bodo vedno nerazumljivi v svoji strasti in tajnosti.

Nekdo je videl znani raziskovalec pariskega življenja Maxime rekoč:

SAMO 6 DNI PREKO

FRANCE — 23. OKTOBRA

PARIS 7. novembra.

Havre — Parisko pristanišče.

19 STATE ST. NEW YORK

all local agents.

— Torej mademoiselle Irene, ali vas vaša renta še vedno čaka?

Jezno je udarila s pestjo po mizi in odgovorila:

— O, hudiča, menda je nikoli ne bo v mojih rokah — preveč se razlikujemo v naziranjih o takih rečeh — gospod.

Batold se je zakrohotal, rekoč:

— Bogme, čisto resnico govorite — ona je vsako leto bolj okrogla, vi pa.

Mademoiselle Irene ga je vsa razburjena prekinila:

— Jaz se pa spreminjam v sol-daski suhor!

Ta vzklik, podoben bolj izziva-nju nego jadikovanju, je spravil vse tri v smeh.

Težko si je bilo misliti še kaj bolj suhega.

— O kakšni renti pa govorite, gospod George? — sem vprašal končno ves začuden.

— Renta? Vprašujete, kaj je renta mademoiselle Irene? — je odgovoril Batold patetično. — Ali slišite, milostivi? On, ta tujec, nas hoče prepričati, da ni nečesar ne ve o vaši renti, o renti, ki nese zakoniti lastnici mademoiselle Irene de la Guise dvajset tisoč na leto?

O edini renti svoje vrste, ki jo nočejo izrabljati.

— Ničesar ne razumem.

— Ne razumete?

Batold me je radovedno pogledal in skril v očeh iskro smeha. Potem je nekaj časa molčal in spregovoril čisto resno:

— Da, če bi sam kaj razumel v tej stvari!

Mademoiselle Irene je zvečila kosček govedine in odgovorila je mirno:

— In vendar je vse tako enostavno.

— Enostavno, sto vragov! — je vzkliknil Batold. — Ta je pa lepa! Povejte no tujcu svojo storijo, naj se spozna v nji po svojem.

Ne da bi odvrnila oči od kroznika, je spregovorila:

(Konec prihodnjič.)

MODERN VAGABUND

Londonski listi poročajo o življenju vagabunda Motoona, ki si je napravil precej slovesa s svojim izrednim življenjem. Ta človek, ki je še mlad, se je navečal življenja v mestu in prebiva že dlje časa po gozdovih, na drevju ali v izdolbinah, kakor kaka divja žival. Najrajši se je gibal po ogromnem windsorskem gozdu. Tam si je postavil na nekem starem hrastu malo hišico, v kateri je prenočeval poleti in pozimi. Poleti je užival raznovrstno sadje, pozimi pa je lovil zajce, poslužujoč se pri tem samo svoje palice in zanke. V gozdu so ga večkrat zapazili čuvaji, pa so ga pregnali. Žugali so mu, da ga pretepejo ali zapro, ako se še povrne, toda Motoon se je smejal ter se je za neke časa odstranil, potem pa se je zopet pojavil v gozdu. Poiskali so ga tudi novinarji in spoznali, da je v njem kos filozofa in objubil jim je, da bo opisal svoje življenje v gozdu in na drevju v posebni knjigi. Časopisi so se pogosto bavili z njim in te dni so prinesli vest, da je ta človek izginil iz windsorskega gozda brez sledu. Morda je odšel še v kak večji gozd, kjer se bo lažje izognil čuvajem, ali pa je zbežal kam, da napiše objubljeni knjigi.

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

ROLE 22 PIANO

Kretanje parnikov Shipping News

21. oktobra: Aquitania, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.

23. oktobra: France, Havre;

24. oktobra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

25. oktobra: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arable, Cherbourg, Hamburg.

26. oktobra: Columbus, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.

3. novembra: Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

4. novembra: Mauretania, Cherbourg; De Grasse, Havre.

5. novembra: Pittsburgh, Antwerp; Mount Clay, Hamburg.

7. novembra: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

10. novembra: George Washington, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

11. novembra: Aquitania, Cherbourg.

12. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

14. novembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Andania, Hamburg.

17. novembra: Bremen, Bremen.

18. novembra: Berengaria, Cherbourg.

19. novembra: Zeeland, Antwerp; Westphalia, Hamburg.

21. novembra: Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.

24. novembra: Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen.

25. novembra: Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

26. novembra: Albert Ballin, Hamburg.

28. novembra: Homeric, Cherbourg, Suffren, Havre; America, Bremen.

1. decembra: München, Cherbourg, Bremen.

2. decembra: Aquitania, Cherbourg; De Grasse, Havre; Arable, Hamburg.

3. decembra: Thüringia, Hamburg.

5. decembra: Leviathan, Cherbourg; Paris, Havre; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

9. decembra: Berengaria, Cherbourg.

10. decembra: Luetow, Bremen.

12. decembra: Homeric, Cherbourg; La Savoie, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

13. decembra: Columbus, Cherbourg, Bremen.

16. decembra: Mauretania, Cherbourg.

17. decembra: Mount Clay, Hamburg.

19. decembra: Andania, Hamburg.

22. decembra: Rochambeau, Havre.

26. decembra: Paris, Havre; Cleveland, Hamburg; Pres. Roosevelt, Bremen.

28. decembra: Majestic, Cherbourg.

29. decembra: Berlin, Cherbourg, Bremen.

31. decembra: Westphalia, Hamburg.

SMRT SLAVNEGA POLJAKA

Poljsko znanost je zadela težka izguba. Izgubila je svojega najvišjega dostojanstvenika, prof. K. Morawskega, prezidenta Jagi-čanske Akademije Umjetnosti v Krakovu. Za pokojnikom žaluje tudi široka javnost. Klasičen filolog po poklicu, pisatelj velike "Zgodovine Rimske Literature" v 7. zvezkih, obširne "Zgodovine Jagičanske univerze v srednjem veku", prevajalec Sofokla in nemških odličnih lirikov, je spadal prof. Morawski med najuglednejše sodobne pesnike in prozaiste. Navdušen Poljak, prof. Morawski je odklonil povabila na nemške odlične univerze in se je rajši habilitiral v malem Krakovu, da deluje celo življenje za sveto domovino. V njegovi gostoljubni hiši so se zbirale najuglednejše osebnosti cele, takrat na tri kose razlagane Poljske. Temeljita dela Morawskega o poljskih humanistih so otela pozabljenju sijajno dobo poljskega kulturnega procvetanja. Svojo rimsko literarno zgodovino je posvetil Morawski — po vzoru velikega Mickievicza — poljski mladini, da se uči "na tisočih primerih, kako se naj opogumi, ojači, si začrta pot k preporodu. Rimska temeljitost je vir naukov za okrepitev značaja in mišljenja, latin-ska jasnost je najboljšo sredstvo zoper pomanjkanje razvidnosti in smoternosti, v misli, delovanju in zavesti ljudstva." L. 1905. ob času prve ruske revolucije, je pogumno nastopil Morawski proti anarhizmu in razbojništvu, razkazoval je zopet kakšna dejanja in čednosti ustvarjajo velikost in značaj naroda, kakšne zmote in grehi jo utegnejo pokopati.

"Zgodovina krakovske univerze" Morawskega je najbolj zasluzno delo brez katerega si ne moremo misliti zgodovine začetka poljske kulture. Usoda je privoščila Morawskemu smrt v nedolgi domovini. Zatislil je oči v prepričanju, da so za vedno izginile one neblage ovire poljskemu kulturnemu delovanju, zoper katere se je poživlj